

Наш Лемко

РІК IV.

Ч. 18 (90)

Львів, 15-го вересня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ LEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Український хор при Т-ві „Народний Дім“ у Красній.

Мандруємо по рідних селах.

З Великої Ростки мандруємо до Лосього не наоколо дорогою, бо тамтуди довша дорога, але попри ростіцьку церкву, до верха, через Ястрябець (пасмо ліса й потік) навпростець до нього. По тридцятьох хвилинах ходу ми вже в Лосю.

Приглянувшись положенню Лосього розпростертому подібно до Ростки, між двома верхівками та з півночі на полудне, з тою тільки різницею, що Лосе не починається, як Ростка, від головного комуні-каційного шляху, лише по півтора кілометрі від нього за т. зв. Глубоким (ліс) починаються перші хати Лосього. Через це здається немов би Лосе заслонювало тим Глубоким вхід до себе перед світом і хотіло перед ним заховатися в лісі.

стих верхівках Рунку, до якого своїм горішнім кінцем як раз добігає.

Печатки Лосього й з чого або від кого пішла його назва, докладно невідомі.

Тільки з грамоти Юна на Браніцах Браніцького, дідича Забелча, Вельополя й Лабової — написаної у Вельополю в 1588 р. довідуємося про це, що згаданий дідич продав якомусь Кузмови з Богуші, за 30 фльоренів, (тодішні польські гроші) часть свого дідичного ліса. Своєї Веси над потоком Лосе додаючи йому до цього ліса ще чотири лани поля, очевидно на заложення в Лосю солтиства, та з одним ланом для священика.

Рівночасно тойже Кузма, дістав від тогож дідича власть судити

тодішних лосянів волоським правом.

Самозрозуміло, що тої грамоти за початок Лосього брати не можна — Бо коли в часі тої грамоти Лосе було вже поділене, упорядковане на лани, то на тих ланах мусіли вже давно сидіти й люди та мати свою управу й жити своїм, незалежним від повижчого дідича життям. Зустрічаючись у лемківських селах з тогочасними грамотами купна або наділу від дідичів, відповідної кількості ланів на оснування в існуючих оселях солтиства, мусимо глянути від Лося в іншу сторону. Не лише лосянам, але й іншим людям цікаво буде знати, нащо та пощо до їх тогочасних осель надавано солтисів?

Отож як довго наші землі ераз з Лемківщиною належали до наших князів, то їх мешканці отже й лемки, жили собі свобідно, своїм життям і своїм правом. Та коли в 1340 році польський король Казимир Великий ті наші землі, з браку єдности й дисципліни між нашим народом, завоював — то від того часу стали на наших, здобутих ними, землях щораз то сильніше усадовлюватися, наділюючись за заслуги для своєї батьківщини нашою землею. Зразу власть наділених нашою землею над наділеними просторами землі була незначна. Але, як в 1466 р. тодішня Польща здобула Гданськ і Торунь — морські пристані на Балтику, то тимсамим отворились її торговельні морські ворота у світ, а з цим і збут на рільні продукти.

Понаділювані землею ланиська взялися тоді на гвалт до господарки. Та пани, як то звичайно пани — землю подіставали даром, або ще часами, один другому „наяздом“ відібрав.

(Далі буде).

Н.ка

Наша доля тільки в наших руках.

Про що правду можуть найкраще розказати самі наші українські браття з Лемківщини. Від віків, лишени всіми, вони по героїськи проходили крізь тверде життя. Наражені на все, що може стрінути малу горстку народу. Наступ на них ішов у площині моральній й економічній.

Морально Лемки горою і взором природної звязи з цілим українським народом. Живуть вони в чисто українських селах, пильнуючи, щоб якась стокосола зі зовні не занечищувала чистого й здорового зерна. І дійсно лемківські села образом національної однородности. Ці чужинці, що їх стрічаємо там нині, це переважно вислід економічної слабости Лемків, в кожному разі не є вислідом мішаних подруж. Одно тільки є досить сумне і незрозуміле, що трапляються серед інтелігентів лемківського походження мішані подружжя — де Лемки є морально слабші від других. Одначе досвід тих кількох — перестереже на майбутнє, тих, що хотіли би йти цим шляхом.

Коли ми нині проходимо по Лемківщині — стверджуємо українського матірнього духа, свідомість своєї національної окремішности від сусідів, а стихійну звязь з українською нацією — хоча вони не стрічали українських політичних провідників — бож ті прецінь зрештє зигнували з Лемківщини — прецінь був клич „по Сян“ — не звертаючи уваги, що там за Сяном ще живуть сотки тисяч перлин українського народу, економічно теж ніхто зі Сходу Лемківщиною не зацікавився і тепер це зацікавлення має більше в собі плятонічности, чим реальности.

Але консерватизм — привязання до землі, віри, звичаїв, обичаїв, мови батьків такі є в українського Лемка сильні, що мов найтвердша сталь відбиває всі удари та атаки зі зовні. Ніхто з чужинців не може збагнути серця Лемка, бо воно є замкнене для всіх, його удари може лише відчутти таке саме — українське серце. В тім лежить сила Лемків — та слабість тих, що стараються скривити душею Лемка.

І коли серед українського народу в інших околицях стрічаємо сприймання чужих „культурних здобутків“ зовнішній блиск, життя понад стан, навіть серед інтелігенції, яка захоплюється чужими вия-

вами — не дивлячись на суттєву прикмету польської інтелігенції — патріотизм — то Лемківщина остає базою первісних, чистих, нескривлених обичаїв і характерів.

Недавно щойно українське громадянство зацікавилася Лемківщиною — але це була лише сензація, нове якесь відкриття, яке поза криком, про „великі поступки на Лемківщині“ не принесло нашим браттам на Лемківщині нічого — хіба пошкодило. Бо тоді сусіди настрашилися, що Лемківщина українізується через зовнішні впливи та прикрутили шрубку — прийшли „адміністрації“, буквари Грохановського, усунення впливів РСУК-а з більшої частини Лемків-

щини й т. д. Але українство серед Лемків живе й розвивається стихійно — так як серед цілого українського народу.

Тому памятаймо, дорогі браття й сестри, що ми самі є ковалями своєї долі. Що собі самі викуємо, то будемо мати. Бо надія на поміч — навіть від наших братів українців, яким може тепер дещо краще живеться, як нам — це тільки даремна втрата часу на вицікування. В нас ще є стільки сили, до життя, підприємчivosti, що хоч ми дотепер не маємо змоги поза село вийти — то ощадністю та взаємодопомогою самих Лемків створимо нові варстаті, поширимо наше економічне життя — це буде вияв нашої життєздатности.

Лемко.

Не вільно перетягати на латинський обряд.

Недавно видав Св. Отець нове поучення (інструкцію) в справі приєднання незєдинених до католицької Церкви. В тій інструкції сказано між іншим таке: Східні обряди, як теж і латинський обряд, однаково признавані й трактовані в католицькій Церкві. Тому, як зазначає інструкція, і що вже давно було підтверджено в папських Енцикліках, не вільно легковажити східних обрядів і намовляти незєдинених до приймавання тільки латинського обряду. Бо не йде тут про те, щоби незєдинені переходили виключно на латинський

обряд, але про те, щоби ставали правдивими та добримми католиками й такими теж набудуче оставали. А всі католицькі духовні мають високо цінити східні обряди та виявляти це в відповідному часі та місці. У нас тепер часто перетягають людей із нашого обряду на латинський. Треба отже нашим людям знати, що це роблять люди, яким не йде про віру, ні Церкву та що їх робота противна волі Апостольської Столиці в Римі, котра наш обряд каже шанувати католикам інших обрядів. („Правда“ ч. 37).

Ті, що від нас відійшли...

† СПИРИДОН БАНЬКОВСЬКИЙ.

Емеритований радник львівського магістрату, член багатьох українських товариств Спиридон Баньковський, помер 18. серпня у 84 році життя. С. Баньковський походив зі старої священничої родини з Полонної, пов. Сянік і був великим українським патріотом. За це москалі вивезли були його зі Львова підчас світової війни як заручника й він вернувся до Львова аж 1918 р. Своє майно записав Польській „Народній Лічниці“, а крім того записав по 1.000 зл. на такі українські Т-ва: Рідна Школа, Українська Захоронка, Просвіта, Сокіл (на викупно городу), УКТОДІ та на Ремісничу Бурсу. Похорон цього українського патріота відбувся 19. серпня на Личаківській цвинтар. В. Й. П.!

ПОМЕР ГЕНЕРАЛ УДОВИЧЕНКО.

В Омекурі у Франції помер перед кількома тижнями генерал-хорунжий Микола Удовиченко. Польський поклав великі заслуги для зорганізованя української армії по розвалі царської Росії. Він то, як комісар Центральної Ради при західнім фронті допоміг створити там перший український корпус. Пізніше весь час працював у військовому міністерстві. В 1919 р. разом з останками армії перейшов до Польщі, а звідти переїхав до Франції, де весь час працював, як звичайний робітник-машиніст в одній залізній фабриці. Там, недужий на легені, помер. Помер, не дїждавшись повороту на рідню Землю, яку так любив і для якої тільки праці та здоровля пожертвував.

В. Й. П.!

Ювілей десятилітньої праці кооп. „Згода“ в Бонарівці.

Дня 22. серпня ц. р. бонарівське громадянство оглядало овочі десятилітньої праці своєї установи, яка продовж свого існування придбала понад сім тисяч майна, мала близько півмільйонів оборотів, улаштувала пару кооперативних курсів, дала кілька тисяч зворотів товарних для своїх членів.

Свято зачалось молебнем, який відправив місцевий парох о. декан Кльофас. Відтак місцеве громадянство, запрошені дооколичні гості й делегати установ сусідніх сіл перейшли до гарного читальняного дому — де відбулася академія зі слідуною програмою: Отворення й коротка згадка про перших піонерів кооперації — до яких належав м. і. Качмарський Василь — тепер заступник члена Ради РСУК-а у Львові. Повстанням з місць і хвилинною мовчанкою віддано честь тим членам кооперативи, що в міжчасі відійшли від нас на віки. Далше місцевий хор відспівав кооперативний гимн. Перший раз місцеві громадяни прислухувалися тому зібраному дороговказові кооперації. Сатисфакцією для зібраних було чути звіт з діяльності кооперативи „Згода“, яке приготував і виголосив Солтисік Дмитро, дуже свідомий кооператор — знаменитий книговод. Мило було слухати про осяги кооперативи, але страхом переймала позиція, яку прокурюють бонарівські громадяни а це 40,000 зл. Стільки праці пішло з димом — залишаючи по собі хіба хоробливі наслідки у ваших грудях. Нарікаете тепер на брак гроша для заложення якогось нового підприємства — а не бачите, які суми ви марнуєте. Десять ваших метких господарів моглиб мати для себе варстати праці, закладаючи в наших містах десять наших станиць. Застановіться над цим!

В програму далше хводили деклямації, хоріві продукції, відчитано привіти від сусідніх установ, від редактора „Нашого Лемка“, який побажав кооперативі „Згода“ щоб вона в новім десятилітті стала гуртівнею для других посестер з Лемківщини.

На прикінці свята заїздить перед читальню „Просвіти“ посол Др. Витвицький, незвичайно мило привитаний зібраними, які так довго чекали на шановного гостя.

Широко й приступно обговорив пан посол цілі й пляни української кооперації, яка вже перевищувала українського громадянина на самопевного, національно свідомого та призвичаеного до праці для загалу члена свого народу. Важними є тепер матеріяльні осяги, от хочби на примірі бонарівської кооперативи. Кооперація, це ще один трівкий доказ, що є одні український нарід — нема надних лемківських племен. Той дух, той зміст, що є в кооперативних коло Львова, є й в кооперативі в Бонарівці. Це живий доказ сили, живучости українського народу.

Дуже додатно на присутних потіла поява і промова Пана Посла як представника РСУК-а, які рідко зустрічають своїх заступників, відірвані від братів зі Сходу. **Це стала жива звязь Бонарівки зі Львовом і добре було б, щоб Українська**

Парляментарна Репрезентація мала одного з Вп. Послів, що опікувався би Українцями Лемками. Свято закінчено відспіванням „Національного Гимну“.

Відтак при добре урядженім підвечірку незвичайно мило провели час представники установ, та гості в товаристві Вп. Пана Посла та Вп. Панства Деканів, які нерозривно звязані з діяльністю кооперативи в Бонарівці. Зовсім заслуженим було многолітвє для Вп. Деканів попереджене згадкою про їх щирі і жертвенну працю для Бонарівки й її кооперативи. З нагоди цього гості зложили на добродійні цілі 12.07 зл.

Бонарівські братя і сестри, пам'ятайте все на слово виписане на вашій кооперативі — „Згода“. В згоді всі покажете, що ви потрапите й далше будете взором для других.

Присутний.

— 0 —

Культурна поміч.

Українська Організація О. Л. З. У., відділу 1-го в Нью-Йорку переслала цілорічну передплату „Дзвіночка“ на адреси: Хв. Кооператива (Ст. Косарда) у Смільнику, Анна Котлярчик в Ямні, Антонина Августинська в Тиличі, Чит. „Просвіти“ в Терці, Теодор Артус у Підпечарах, Чит. „Просвіти“ в Красичині, Крамниця „Зинівка“ в Одреховій, Кооператива в Райськім, Чит. „Просвіти“ в Боську, Чит. „Просвіти“ в Морохові, уряд громади Завадка Морохівська, Петро Маценко в Полавах, Кружок Р. Ш. (М. Лишак) у Костарівцях, Анастасія Хомик у Катані, Михайло Гулей в Щавнім, Іван Мицьо в Полонній, Омеляна Пухович у Волиці, Чит. „Просвіти“ в Сторожках В., Чит. „Просвіти“ в Загупині, Марія Шайка в Согорові Дол., Іванна Котлярчик у Фаліївці, Петро Урбан у Куляшнім, Степан Тиньо (Максимцяник) у Полянах Сур. ч. 34., Бібліотеку „Ранок“ Кооператива в Райськім; окремо одержали цілорічну передплату „Нашого Лемка“: Вп. Василь Костів у Смільнику, Михайло Брила у Волиці, Олексій Мазур в Ялині, Антонина Августинська в Тиличі, Читальня „Просвіти“ в Боську, Морохові, Сторожках Великих, Загупині, Терці, Красичині, Федір Артус у Підпечарах, Петро Кінь у Полавах, Анастасія Хомик у Катані, Дмитро Савка

в Щавнім, Іван Мицьо в Полонній, Михайло Піндур у Волиці, Василь Шапка в Согорові Дол., Андрій Котлярчук у Фаліївці, Петро Урбан у Куляшнім, Степан Тиньо (Максимцяник) в Полянах Суров., Кооператива в Лузі к. Ліська, Крамниця „Зинівка“ в Одреховій, Гром. Уряд у Завадці Морохів, Кружок Р. Ш. у Костарівцях.

Часописи висилаємо всім від 1. вересня ц. р.

Нашим Братам в Америці шлемо цею дорогою щирю подяку за культурну поміч в імені всіх наших Передплатників. — Адміністрація.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що

найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК“

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з потами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Кошт малий, бо всего 2 зл. виносить річна передплата. (Поодинокє число 20 гр.)

„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

НОВИНКИ

Захід потребує робітників. Французькі копальні вугля та руди обнизили свою продукцію з причини браку солідних робітників. Проте вже в найкоротшому часі Франція спроваджуватиме велику силу робітників із закордону, між іншим також з Польщі, яка давнішими роками засобляла Францію дешевим робітництвом.

Німеччина стягає зі всіх усюдів сезонних робітників, бо німецьке робітництво всеціло працює у фабриках дооруження Німеччини. Не стало 80 тисяч робітників до рільної праці, їх спроваджують з Австрії, Чехії та з Польщі.

Також бельгійський уряд запотребує в Польщі 3.000 робітників до копалень, крім цього велику кількість рільних робітників. Услівя праці можливі, а навіть подекуди гарні, то ж невідомо скільки набезробітних найде рятуюнок у тій заробкової еміграції. Заінтересований у виїзді до Франції повинен звернутися листом (залучуючи марку на відповідь) до Товариства Опіки над Українськими Емігрантами, Львів, вул. Вишневецьких ч. 4. З цієї причини можуть різні підозрілі типи вештатися по Лемківщині та збирати завдатки на виїзд до роботи, тому перестерігаємо всіх, щоб кожний, що хотів би виїхати на заробіток, наперед зголосився в приналежному свому старостві або вояді посередництва праці по відповідній інформації.

Розпорядок про ровери. Від 1-го серпня ц. р. об'язують такі приписи про ровери: Не вільно їздити на роверах дітям низче 12 літ. Не вільно їхати серединою дороги, тільки правим боком. Не вільно їхати двом роверам побіч себе, тільки один за другим. Не вільно їхати двом особам на одноособовім ровері. Руки треба держати на кермі, ноги на педалах. Не вільно причіпатися до інших поїздів. Кожний ровер мусить мати: бодай 1 гамулець, зладу маленьку ліхтарку з червоним світлом, або червоне віблискове скло затверджене міністерством, дзвінок і вечором на переді ліхтарку з білим світлом. Кожний ровер мусить бути зголошений і записаний у громаді. За дозвіл й табличку

важну на 2 роки, платиться в першому році 4 зл., в другому 3 зл.

Дописи прохаємо писати на одній сторінці паперу та одночасно присилати нам нові адреси таких, що хочуть читати „Нашого Лемка“.

Новий діточий часопис в Югославії. Наші брати-українці в Югославії почали видавати дитячий часопис „Наша Заградка“. Часопис виховує діти місцевих українців на свідомих та корисних українців. Це, поруч двох тижневиків, одного місячника (який виходить у Загребі) вже четвертий український часопис Югославії.

10.000 паломників у Крилосі. У свято Успенія, був храм (відпуст) в Крилосі коло Галича. Тої днини прибуло тамтуди з усіх сторін Галичини до 10.000 народу, щоб помолитися близько руїн величавого колись княжого собору-церкви, здвигненої перед 750 роками українським князем Осьмомислом. Таких мас народу Крилос ще не бачив, хіба що перед 750 роками, коли на тому місці була середина княжого Галича. Краківський „Курієр“ біситься з того приводу. Не подобається йому, що український нарід шанує пам'ятки своєї славної бувальщини.

Вже появилася у розпродажі ювілейний календар „Просвіти“ на 1938 рік. Понад 250 сторін, ціна тільки 1 зл. 20 гр. Питайте за цим календарем по всіх Книгарнях, Читальнях, Кооперативах і в мужів довіря „Просвіти“. Зголошуйтеся на продавців календаря за відповідною винагородою. Всі свідомі люди повинні подбати, що цей календар „Просвіти“ знайшовся в кожній українській установі і в кожній хаті. (До календаря доданий Стінний Календар на 1938 рік).

Скоре темпо слідства над подіями в Перемищині й Ярославщині. „Час“ повідомляє: Перебуваючий в Ярославі прокуратор окр. суду з Перемишля при допомозі судових і поліційних властей в Ярославі веде скорою ходою слідство проти обвинувачених за викликання заворушень в ярославському й перемись-

Чи Ви пробували вже

„ПРАЖІНЬ“

Якщо ні —

то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!

Вирабляє кооп. фабрика домішок до кави

„Суспільний Промисл“

Львів — Богданівка ч. 30.

кому повіті. Рівночасно збирають річеві докази в виді різних предметів.

Опікун москвофілів. Теперішній адміністратор Лемківщини о. Яків Медведцький піддержує всіма силами москвофільських недобитків. На оснування „Русского Союзу Кооператив“ у Коросні дав він 5.000 зл., а москвофільському товариству „Бескид“ в Сяноці позичив 95 тисяч злотих.

Топиться 3.000 осіб річно. Статистика стверджує, що в Польщі в останніх чотирьох літах втопилося 12.000 осіб. Отже 3.000 осіб річно, або 20 осіб денно, коли взяти під увагу 5 літних місяців. Топляться переважно ті, що не вміють пливати.

Боротьба з брудом. У всіх державних урядах у Варшаві, вивішено написи „не подавати рук“. Хочуть ще додати напис „не цілувати рук“ (жінкам). Теперішні форми привітання забирають багато часу, а що найважливіше — вони нездорові. Також розвинули у Варшаві сильну пропаганду, щоб запобігти пошестям червінки і червеного тифу. Розліплено пів мільона афішів з написом „Мийте овочі!“ Чому про таку акцію не чувати нічого в нас?

До всіх П. Т. Видавництв. Усе, що вже писали й будуть ще писати в українській і чужих мовах про Крилос — Княжий Галич у звязку з розкопами дра Я. Пастернака, повинно найтисся в українських загально-національних бібліотеках і музеях та зокрема теж і в майбутньому музею у самому Крилосі. Тимто прохаємо всі П. Т. Видавництва, Редакції й Адміністрації, надсилати по одному примірникові тих часописів, журналів і окремих видань, де була чи буде хочби найменша згадка про Крилос, між іншим теж на адресу: Дмитро Герчанівський, управитель митрополичих дібр у Крилосі, п. Галич. Всі краєві й позакраєві часописи прохаємо цей заклик передрукувати.

1000 нових покупців

знаменитої пасти

ЕЛЕГАНТ

дасть працю

1-му безробітному, що є Вашим братом!

Найбільший, найкращий і найдешевший український календар

„ЗОЛОТИЙ КОЛОС“

НА 1938. РІК.

вже вийшов з друку і продається ПО ЦІНІ 1.— ЗЛОТИЙ.

Чотириколірна мистецька обгортка, 200 сторін друку, багато ілюстрацій, різнородний і дуже цікавий зміст.

Дістати можна у Мужів Довіря „Народньої Справи“ і в усіх українських книгарнях. Хто замовляє 1 примірник, мусить додати ще 30 гр. на пересилку. НАРОДНЯ СПРАВА, ЛЬВІВ, КОСЦЮШКА 1 а.

Здержання платні 30 українським священикам, як це назвати...?

В останньому часі наспіли з Лемківщини вісти, що отець Яків Медвецький здержав місячну пенсію за серчень майже тридцятьом українським священикам.

Має це бути пімста за читання „Українського Бескиду“ й „Нашого Лемка“. Про це виразно говорить письмо отця Медвецького до згаданих українських священиків: „...понеже... — як стверджено урядово — не подчинився зарядженню тут. Ординар'яту, оголошеному въ ч. XI. тут. „В'їстей“ въ справ'ї пренумераты, читаня и поширюваня часописей „Наш Лемко“ и

Український Бескид“. А дальше: „...пов'єдомляється, что на случай дальшой отмови... будемъ принуждени прим'єнити дальши больше строги дистиплинарни кары“.

І на що підуть оці гроші, видерті з рук українських священиків? Чи на москвофільські читальні, що в них ведеться комуністичну пропаганду (як в Лубкові, Чорноріках і прочая, прочая)??! Навертання й поворот „православних християни“ до католицької Церкви після такого зарядження певно бігом послідує... Побачимо!

Звільнили 18 старостів.

Преса подала вістку, що міністр внутрішніх справ звільнив зі становищ 18 старостів. Мім звільненими знаходяться: Л. Маньковський в Лімановій, д-р Р. Клімуф в Горлицях, А. Тилько в Березові, К. Степень в

Коросні, Ст. Гонсовський в Переворську, Ю. Марашані в Яслі. Польська преса пояснює ті звільнення, як намагання усправнити адміністрацію.

—0—

Лемківщина живе!

Як виглядав ювілей Читальні „Просвіти“ в Володжі.

Дня 29. серпня ц. р. святкувала читальня „Просвіти“ у Володжі 30-ліття свого існування. Село Володжд не велике. Має власну домівку читальні „Просвіти“, Народній Дім, в якому приміщена районова молочарня, кооператива та інші товариства, що існують при „Просвіті“. Півколом замикає село Сян, що надає селові повного чару.

В год. 9.30 під гомін дзвонів спішать усі до церкви на Службу Божу, бо нею починається ювілейне свято. Товпиться нарід з цілої Лемківщини — з подальших і ближчих сіл, щоб тільки відповідно заманіфестувати та показати всім, що Лемківщина — живе.

При престолі о. кан. Калужняць-

кий з Іздебок, о. Шевчук з Павлокоми, о. Гайдукевич з Доброї Шляхотської; як діякони о. Німилови з Яблониці Руської та о. Гайдук з Глудна. Підчас Служби Божої співав місцевий хор. Скінчилася Служба Божа й похід з процесією та Духовенством спрямував під домівку „Просвіти“, щоб тим згадати тих, які поклали підвалини під цю святиню знання й освіти. Панахида скінчена.

Уставляється похід, в якому беруть участь тисячні маси. Впорядчики вивязувалися як слід зі свого завдання, бо за 30 минут був похід взірцево усталений. Похід рушив з місця. Попереду оркестра, за нею прапор, біля якого йшов посол д-р Ст. Витвицький в окруженні представників читалень ці-

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

лої Лемківщини. Далі Духовенство і тисячі народу.

На площі трибуна, перед якою уставлено прапор і перед ним пересунувся похід-дефіляда. По годинному перемарші дефіляда скінчена.

При звуках національного гимну прапор піднято вгору. Почалась академія, яку відкрив голова о. Марків Теодор, витаючи представника У. П. Р. та представників читалень цілої Лемківщини. Після того забрав слово посол д-р Ст. Витвицький, якого промова викликала сильне вражіння, головню не молодь, бо вона не чула й не мала нагоди чути тут ніколи подібної промови. Окликам „Слава“, здавалося, не було кінця. Далі виступив на естраду хор, все в народніх строях, у числі сто мужчин і жінок. Це злучені три хори Улюча, Глудна та Володжда, що відспівали „Вкраїно Мати“ під диригентурою Мих. Добоша. Опісля йшли привіти та деклямації, переплітувані на перемену вище згаданими хорами. Диригенти: Глудна о. Гайдук Мих., Улюча Солтикевич Роман та Володка Добош Мих. Академію закінчено гримким „Ще не вмерла“.

По академії на цій самій площі відбувся великий фестин з ріжноманітною програмою, що її вивела п-а Євгенія Сорочак на загальне вдоволення.

В дні 29. серпня цього року вся Лемківщина виказала свою національну зрілість. Який вислід цієї небувалої тут досі маніфестації, маєте нагоду слухати щодня від оточення польської національності, яке не сподівалося, що „Просвіта“ обєднує стільки українського населення Лемківщини. Тому то здалося б більше таких свят на Лемківщині.

ЖНИВА ВЖЕ СКІНЧЕНІ, ЗБІЖЖЯ В СТОДОЛІ.

Але господар не має тепер часу молотити збіжжя. За те сотки тисячів шурів його молотить. Один шур зїдає денно кільо зерна. Тому треба негайно винищувати тих шкідників. Шурів нищить Ратина й Ратиніна, пильні миши вигублює Мишина. Застосування в цілому світі.

„SEROVAC“

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Виховуймо свідому молодь!

У Вороблику Корол. влаштовано врочисте закінчення Дитячого Садка в дні свята Усп. Пресв. Богородиці, що є зараз у парохії кермашом. Провідниця Д. Садка М. Терепенко приготувала довгий ряд пописових точок, як: співи, сценки, деклямації, танки й т. п. Молодший і старший доріст виступав з пописовими вправами, крім того приготовлено 2 штуки театральні: „Святання в нецьках“ і „Свідки“, словом, вибір був багатий і різноманітний.

Усе те влаштовано в домівці Громадського Дому. Участь публіки та цим самим моральний і матеріальний успіхи дописали, тим більше, що був значний відсоток глядачів з доколичних сіл, за що їм слід подякувати.

Як відрадне явище слід підкреслити значне відпруження на фронті сільських взаїмвідносин.

Може врешті прийде час, коли переважна більшість населення здасть собі ясно справу про недоцільність ворогування, за підшеп-

тами й радістю тих, які на підтримці ворогування добре користають!

Вже нема нині у Воробликах людини, котра не бачила б великих користей в організованих Рідною Школою Дитячих Садках, чого доказом є факт старання підлими методами відібрати Р. Шк. монополь ведення Садків на терені громад.

Усі бачили різницю між пляново веденим Садком Р. Шк., а т. зв. „диким садком“, у котрім усі пісні і вправи та інші імпрези були звичайним плягіятом (простим малпованням), в додатку фатально перекручуваням...

Зрозуміли це й Браття ізза Океану та своєю допомогою вможливили Комітетові дати доживлювання, а на закінчення кожній активній дитині ще й премію в постаті пам'яткової знимки, цілком безплатно.

На закінчення слід признати, що найбільше фізичної праці при всіх Садкових імпрезах і т. п. виконав Теодозій Костельний, і дай Боже таких якнайбільше! свій.

Від ред.: знимку помістимо.

Що робили людовці.

Партія польських людовців (вітосівців), що звуться „Стронництвом Людовим“ наказала 10-денний політичний страйк (так званий „хлопський“) від 10-го до 25-го серпня. Ціль страйку — показати силу вітосівців і влекшити поворот Вітоса до краю і людовецьких головачів до влади в Польщі!

В деяких селах збаламутилися тим вітосівським політичним страйком навіть деякі українські одиниці, однак дуже нечисленні. Українське селянство знає вже гаразд чим пахне вітосівська партія.

Підчас страйку (головно в повітах Березів, Ярослав, Перемишль, Яворів) дійшло до заколотів.

Про страйк появилася таке урядове повідомлення Польської Телеграфічної Агенції:

ВАРШАВА. (ПАТ). Після подій, що були в середній Галичині, видав уряд комунікат, в якому говорить, що „Стронництво Людове“ використало день 15. серпня ц. р. на цілий ряд віч, де проголошено 10-денний загальний селянський страйк, що мав на цілі поширити кличі й постуляти „Стронництва Людового“.

Юрба народу, якими проводили

члени „Стр. Л.“, намагалися викликати заворушення, барикадуючи шляхи, підпалюючи забудування та стинаючи овочеві дерева. Юрби вбивали в'ючні звірята, що належали до осіб, які не солідаризувалися зі страйком, вкінці переривали телефонічні отримання й розбирали мости.

Дійшло в кінці до того, що озброєні юрби почали атакувати відділи поліції.

Аж після першої поліційної сальви збаламучені учасники нападів переконалися, що поліція в обороні ладу й публичного порядку має не тільки право, але й обов'язок ужити зброї.

Ця акція довела до того, що в часі заворушень було 41 вбитих осіб, а 34 ранених. Число ранених не можна вважати остаточним, бо цілий ряд напасників, що були ранені, ховаються зі страху перед відповідальністю в лісах і відлюдних селянських хатах.

На листі жертв, нема цілковито провідників заворушень, які найшли для себе відповідні криївки.

Цей комунікат появилася за підписом прем'єра ген. Славой-Складковського.

Трагічна смерть Лемка

члена „О. О. Л. З. У.“ в Нью Йорку.

Несподівана - трагічна смерть стрінула родженого в Злуч. Державах, Українця - Лемка, члена „Організації Обор. Лемківщини“, Павла Тупяка. Покійний прожив 25 літ; 4-ро літнього забрала мати до краю, до села Вороблика Королівського на Лемківщині, де по тяжкій недузї незадовго сама померла, а малий Павло під опікою своєї бабусі прожив усі страхиття світової війни.

У 17 році життя, вертає він назад до Злучених Держав і попадає у вир депресії, яка далася у знаки особливо емігрантам. Перебувши й ті американські злидні, зачав працювати, та задумував відвідати рідний край. Та не пощастилось молодому хлопцеві. Дня 13. липня, 1937. випав із вікна з 15-го поверха, около 60-ть метрів у долину й страшна смерть стрінула його на місці. Отак, то наших багато гине, занятих при праці в хмародерах.

Покійний через три послідні роки належав до „Організації Оборони Лемківщини З. У.“ відділу I-го, в Нью Йорку. Брав живу участь в діяльності відділу, щоб придбати, як найбільшу матеріальну поміч Лемківщині.

Дня 17 липня, відбувся похорон. Завдяки членам Михайлові Котлярчикові та Андрієві Маркові похорон випав дуже гарно. Всі члени зійшлися працяти покійного й мимо спеки несли домовину 10-ть „блок-ів“ до церкви. Панна Луцишин несла вінок цвітів від „Організації“.

Працюючи молодого члена, що в розквіті свого життя залишив рідних, усякі земні достатки — відчувалось втрату Українця, котрий щиро працював, для рідної справи.

Спи Друже! Нехай рідна, вільна земля Тобі присниться в гробі, а чужа, в якій спочиваєш нехай пером Тобі буде!...

Пращальну промову виголосив член „Організації“ Степан А. Пельц складаючи подяку членам „Організації“ за послідну прислугу в імені покійного, а також рідні, т. є сестрі, швагрові, теті і всім знакомим покійного.

Приєднуйте нових передплатників в.

Садок вишневий коло хати.

Кожний признає, що в нинішніх часах сади поплачуються багато краще, чим пр. збіжева господарка.

Одначе в наших горах садів дуже мало, хоч багато поля дуже придатного під сади.

Чому садівництво в горах не поширюється, можна навести багато причин, як незнання, брак гроша і т. п., але одною з найбільших перешкод у закладанні садів це — брак матеріалу підхожого до нашого підсоння в горах.

З того виходить, що мусимо виплекати самі у власних шкілках відповідні сорти, котрі підходили би до нашого ґрунту та підсоння.

Виплекати — добре це сказати, але перевести в діло, це вже тяжче, бо не один волить багато тяжчу роботу робити, як взятись за сіяння овочевих дерев, „бо ще люди назвуть мене городником“. Йому здається, що це потрапить хіба учитель й городник. Не святі горшки ліплять, тому думаємо, що в кожному селі знайдеться людина, котра потрапить зібрати зернята та їх висіяти.

Подамо тут короткі вказівки, як закладати шкілку, в тій надії, що знайдуться охочі перевести це в діло.

Насіння беремо з дерев диких (квасниць), бо такі у нас ростуть з діда-прадіда й є в нас закліма-тизовані, вони дадуть нам добрий корінь й підщеп. Зернята або вибираємо з овочів або зіставляємо овочі, щоб зігнили, перетираючи та виполікуючи (на решеті) з них зернята, котрі сушимо в холоднім, сухім, але провітнім місці.

Як висівати будемо в осени, то в рівці, де сіємо насіння — сиплемо шпильки з ялівцю, або насіння мішаємо з червоною фарбою так званою „мінією“, на те, щоб нам зернят миші не зіли.

Якщо знову хочемо висівати на весні — мусимо насіння відповідно заховати; робиться це так: у бочілку, або скринку сиплемо наспід товченого вугля (2—4 см), присипуємо чистим піском, на це сиплемо тонку верству насіння, опісля знову пісок і так аж до верху.

Так приготоване насіння закопуємо на зиму в землю, а вчасною весною висіваємо на добре, ще восени приготовану грядку. Ґрунт мусить бути добре управлений та навожений. З погноїв найкращий добрий компост. Висіваємо рядками рядок від рядка 25 см.

Зерна кісткових (слив, вишень) висіваємо восени. Одна літра насіння яблук й груш має около 8 до 10 тисяч зерен. Одна літра сливок має около 800 зерен, а вишень й черешень около 1000—1500 штук зерен.

З тої кількості всходить 75 до 80%, решта відпадає.

Ось то була б ціла церемонія зі шкілкою й здається не така трудна, тому сподіємося, що знайдуться одиниці, котрі схочуть до цього взятися, щоб тим самим поширити садівництво в своєму селі та заробити гарний гріш за продані штуки.

Сміло до діла, нехай наші дорогі гори вкриються садами, з котрих будемо мати добру підпору.

Михайло Ревак

Учім свої діти своє рідне любити.

Колись питався Іван Франко: „Чи є в світі така сила, щоб згасила, як вогень, — розвидняючийся день?!“ Тим розвидняючимся днем, тим сонцем, що сходило для нас — це була жива українська національна ідея. Бачучи, як вона, ця ідея, в боротьбі з п'ятою, з темними силами ночі, перемагає й постійно зближається до повної перемоги — ми свідомі Лемки-українці кажемо: Нема вже сили, щоб згасила ясне світло нашої великої ідеї!

Число працівників, що станули до творчої праці під прапором української національної ідеї по-

стійно зростає. В селі Красна кілька літ тому засновано читальню „Просвіти“, що кинула перше світло на дорогу, якою маємо йти. В гуртовій праці зростала націон. свідомість односельчан.

Минулого року побудували ми свій Народний Дім. До будови причинилися як свої — місцеві громадяни, так і наші брати, що виїхали за море. Зі здвигненням Народного Дому посилилася культурно-освітня праця нашої читальні. Завдяки їй і доброму впливові сусідніх сіл, головню Бонарівки, багато людей прозріло й пізнало, хто ми.

Але остали ще й такі, що їм ще серце не забилося любовю до свого рідного, українського. Їхні думки блукають ще в темряві. Їхні очі не бачуть ще нашого єдиного правильного шляху, що веде до сили й до слави.

На них почав полювати наш солтис. Він хоче закладати чит. ім. Качковського. Але таких, що їм ще „єдина, неділімая матушка Россія“ сниться — не багато вже найшов. Не помогли навіть два „руські“ фестини, що їм проводили пан солтис до спілки з паном керовником. Навіть поміч молодого кандидата на посаду не помагає. Що ж, га-спода, его уже не берють! Ваша „освіта“ то темне баламуцтво, то вперте назадництво. Що, ви хочете спинити біг ріки? А може хочете, щоб ріка плила з долини в гору? Хіба ви не бачите, що це неможливе?! Якщо не бачите й не можете того зрозуміти, то трудно — „не тратьте куме, сили — спускайтеся на дно“. Але других не тягніть за собою. Тих, що хочуть і підуть вперед!

Ще на одну дуже важливу справу мусимо звернути увагу. Всі свідомі родичі дбають про належне виховання своїх дітей. Це їхнє найбільше право, це їхній святий обовязок. Сповнення його від усіх нас вимагає добро й майбутність народу, сповняти його наказує нам наша Батьківщина. А як є у Красній? Понад 50 господарських дітей ходить до „огрудка“ при школі. Там не то рідної пісні й мови, але навіть рідної молитви їх не вчать. Не вчать їх там любити своє рідне. Яка з цього користь тим малим душам? Казав Шевченко: „Раз добром налите серце в вік не прохолоне“. Яке ж там добро вони находять? Каже наша народня мудріть: „Чуже святе — своє найсвятіше!“ На жаль наші діти цього свого, найсвятішого, не мають. Немає ще в нас „Діточого садка“, де наші діти вчилися би своє любити й цінити. Застановімся над цим усі. Не вільно нам дивитися байдуже на це, як виростають наші діти. Треба нам діточок своїх звичаю навчати. Доброго, рідного звичаю. Треба нам виховувати їх на свідомих і чесних громадян рідного краю.

Місцевий лемко-українець

(Хвальний Редакції „Батьківщини“ щиро дякуємо за попереднє поміщення цього допису на сторінках свого цінного часопису, що його радо передруковуємо. Ю. Т.)

З наших сіл і міст

ВАНІВКА КОЛО КОРОСНА.

Занедбання у вихованні дітей — на жаль у Лемківщині є загальне. Та вже крайно занедбують деякі родичі виховувати своїх дітей у Ванівці. Правда, вони будують собі гарні хати, для своєї худоби стайні, але про своїх дітей їм байдуже! Через це, ці занедбані діти стали пострахом села й околиці: роблять усякі шкоди та крадуть... треба буде побудувати в селі кримінал!!!

НОВА ВЕСЬ КОЛО НОВОГО САНЧА.

У цьому селі якийсь — видно великий „червонолюб“ так тою червоністю захмелився, що на фронтівому щиті своєї стодоли, недалечко публичної дороги, вирізав собі назіпак червоні знаки: молот і серп. Для нас це маловажне, він може собі ще й червоного дідька вирізьбити — та все таки цікаве, що такий комунарський знак пишається недалеко нововесівської церкви та ніхто його не бачив. Що робили би, як би так наш „православний“ християнин вирізьбив собі на видному місці тризуб? „Курієр“ ляментувавби...

КРИЖІВКА КОЛО КРИНИЦІ.

До хати Т. Палубяка в Крижівці вдарив підчас бурії через вікно перун. Самої хати він не запалив, лише знищив стіни, стелю та стріху хати. На щастя в часі його господарювання по хаті нікого з домівників у хаті не було, а то міг би когось зачепити.

БОРТНЕ КОЛО ГОРЛИЦЬ.

В дні святого Володимира відбулася в Борнім дводенна православна місія. Як звичайно найбільше було батюшків, що правили панахиду коло талергофського хреста, щоб утвердити „православну“ віру й... руськост.“ Люди не дивувалися таким відправам і промовам, бо всі вже сьогодні добре знають, що українці теж терпіли в Талергофі та що причиною цього були в найбільшій мірі самі такі „руські“ за свої махінації з москалями, які спричинили Лемківщині багато зла, та не один невинний терпів за те, що інші брали царські рублі — по-

дібно як тепер комунарі-жиди годуються червоними сталінівськими рублями, а несвідомі сільські одиниці караються по тюрмах за не свої гріхи. Дивне, що Ви такі розважні бортняни даєте собі крутити головами таким цапам, до того ваші гарні дівчата зачинають у хорі співати по московськи. Так ваші няньове ніколи не співали, а вам чому покрутило язика, як при вавилонській вежі? Памятайте та вважайте, щоб ви знову не сталися чужими жертвами.

СЕМУШОВА КОЛО ТИРЯВИ СІЛЬНОЇ.

Дня 28. серпня ц. р. відбулося в Семушовій „День Матері“, що його влаштували діти місцевого Дитячого Садка.

Вступне слово сказав наш папорох о. Микола Сікора. Коротко, але змістовно зясував ціль цього першого в нас торжества. Про зна-

Дитячий Садок

при Читальні „Просвіти“ в Семушовій коло Сянока, з провідницею Марійкою Сікорівною посередині.

чіння матері та її завдання супроти родини, суспільности та людства взагалі, відчитала реферат провідниця місцевого Садка Марійка Сікора; люди вислухали його з великою цікавістю.

Дальше слідували пісні й деклямації. Особливо гарна була збір-на деклямація дітей вірша „Мама“.

Про сам перебіг того торжества й вражіння, яке воно викликало на присутніх, вистарчить сказати, що майже в кожній мамі й батька по-явилися сьози в очах — вони не могли ніяк дати віри, що їх діти

так гарно співають і деклямують. Тому кожна точка кінчилася бурєю оплесків гостей, що їх було понад 150 осіб, при більшій присутності матерей.

Вкінці забрав голос голова місцевої Читальні „Просвіти“ М. Черпіняк і з нагоди закінчення садка, зложив на руки провідниці Марусі Сікори сердечну подяку за її дбайливе й плянове ведення дитячого садка. Заявив, що всі родичі дітей були й є вповні вдоволені. Про те свідчить хочби і факт, що ніколи в садку менше дітей не було, як 30, всіх ходило 42. (Вписалося 49, але тому, що деякі мали за далеко ходити, не могли).

Слід зазначити про великі зусилля Виділу місцевої Читальні (може не всіх!), при організуванні садка. Вони переконалися, що при участі церкви, читальні й кооперативи можна зробити дуже багато.

Тому честь Усім, що дбали про садок і своїх дітей.

„Раз добром налите серце, повік не охолоне“ — сказав наш Т. Шевченко. Свій.

На пресовий фонд „Нашого Лемка“ зложив Вп. Н. Б. зо Львова неприятий гонорар Вп. Д-ром Д. М. зл. 40 Боже запласть!

ГОЛУЧКІВ КОЛО МРИГОЛОДУ.

Недавно відбулася в Голучковій старанням місцевої „стражи та кулка млодзежи“ весела забава з буфетом. — Бавилися пани з хлопцями! І то не як будь! Приїхала ціла громада гостей інтелігентської сфери з начальством з Мриголода. Гучно бавилися великі й малі, бо сама „гміна“ позичила щось около 50 зл. на буфет, — а як же буфет без палюнки? Каже якась хінська приповідка, що по першій чарці лев, по другій, третій свиня — так і в наслідок обильного пиячення забава перемінилася в еспанську різню. Панове гості почали бити себе, очевидно „хлопам“ найбільше попалося, бо „панове“ повтікали на сцену й тут скрилися; а якийсь відважний пан Федь Чиньські грізно махав револьвером і грозив тим, що з палицею й ножами доходили „хлопської правди“. Може це новий спосіб відогнати з села „кризус“; шкода, що не було на цій веселій забаві якого панка з „Курера“! Мав би сарака про що писати...

ЧОРНОРІКИ КОЛО КОРОСНА.

Великі подвижники „неділимої Росії“ в Чорнаріках докотилися аж до того, що в члени своєї читальні Качковського прийняли учителя поляка, хоч статут виразно це забороняє. Вони разом з ванівчанськими „вождями“ розчитуються в соціалістичній бруковій пресі, а „ославлену Землю й Волю“ держать для замилення очей. Це тому, щоб їх фундатори: о. Яків Медведський, „добродій“ Возняк і „святий православний“ з Ванівки (славна трійка!!) не мали докорів совісти, що їх овечки гарно не пасуться!

Лише так даліше... побачите, що з цього вийде.

КООПЕРАТИВНІ КУРСИ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ Р. С. У. К. У ЛЬВОВІ.

Для формування практичних працівників в коопераціях першого ступня провадять при „Ревізійнім Союзі Українських Кооператив“ кооперативні курси заочного навчання. Курсів є кілька родів: для крамарів і членів Надзірних Рад. Наука триває від 1. жовтня до 30. червня. Лекції та випрацювання курсантів пересилається поштою. Оплати за курс від 7 до 20 зл. (залежно від курсу). Програма курсів і ближчі пояснення висилає Управа Курсів при Р. С. У. К., Львів, вул. Технічна 1.

Окрім фахових курсів вводиться цього року перший раз „Курс Кооперативного Освідомлення“ для широкого загалу. На цьому курсі окрім кооперації викладають також історію українського народу, географію українських земель, українську мову і правопис.

Користай українська молодь на Лемківщині з нагоди, бо зо знанням цілий світ перейде!

Вже вийшла з друку чергова книжечка „Бібліотеки Лемківщина“ відомого українського письменника Єроніма Аноніма п. п. „Лихо на світі“, дуже веселе й повчаюче оповідання з сільського життя. Ціна за 1 прим. разом з поштовою оплатою 40 гр. Замовляти: „Наш Лемко“ Львів, Новий Світ 22, висилаючи одночасно гроші. Хто пришле 1 злотий, тому вишлемо 3. книжечки.

„Народна Торговля“
в Сяноці
 поручає
 членам, кооперативам
 і приватним купцям
 споживчі й кольоніяльні товари,
 насіння господарських рослин
 і трави.

В кожную хату, в кожні руки для розваги і науки піде цього року

Ювілейний Календар „Просвіти“
 НА 1938. РІК.

Потрібний і цікавий для всіх. Понад 250 сторінок друку. Ціна тільки 1.20 зл. Голосіться на продавців Календаря за відповідною винагородою.

Адреса: КНИГАРНЯ „ПРОСВІТИ“, ЛЬВІВ, РИНОК 10.

БЕРЕСТ КОЛО ФЛЬОРИНКИ.

Село Берест давніше грибівського, тепер новосандецького повіту, положене над потоком Мостиша, при битій дорозі з Грибова до Криниці. Простягається воно на просторі 3 км. з 120 числами самостійних господарств. Віддаль до найближчого містечка Грибова 14 км. і до Криниці також 14: Сусідує воно з селами: на сході Перунка, на півночі Поляни, на заході Камяна, а на полудні Крижівка. Окружене воно зі сходу маленьким узгір'ям Сигвами й горою Кругле, на півночі лучиться з долиною села Поляни, з заходу окружене горою Квоча, яке переходить в нижчі взгір'я, вкінці на полудні лучиться з вищими взгір'ями: як Пасіки та Скороннисте.

Ще два роки тому село було скупчене, хата при хаті. Коли стало по комасації, люди розлізлися й значна часть господарів побудувалася на ближчих або дальших узгір'ях. Комасація має добрі й злі сторони. Добрі, бо кожний господар має свої поля скупчені й скорше може їх доглянути та обробити. Злі наслідки, що ті, що побудувалися на дальших ділках, втратили лучбу з селом, перестали декотрі до церкви ходити, дітей до школи посилати, гейби зовсім здичіли. Хоч для охочих не повинно бути ніяких перешкод.

Серед села стоїть деревляна українська греко-католицька церква під покровом св. Косми й Дам'яна, побудована в 1842 році, з гарно мальованим іконостасом й образами. Одинока церква в Бересті й у дочерній Полянці, які встоялися перед заборолом православ'я. Недалеко церкви стоїть мурована, чотири-клясова школа. Діти з теперішньої науки не виносять належної користі ані для себе а тим більше для загалу. Дві години в тижні ніби „рускего ензика“ і то в додатку з лемківського букваря то так, якби кіт наплакав. Легко про це кожному переконатися. По дорозі до кооперації стрічаємо

двоє дітей. „Дзень добри пану“ — чуємо. Та ми відповіли: „Слава на віки“. Діти видко спостереглися в чому річ, бо зачали між собою сперечатися. Берестяни, а деж той християнський привіт: Слава Ісусу Христу. Цього нам ніхто не повинен видерти з уст і ніхто не повинен стидатися, бож це наше найкраще християнське, католицьке привітання.

Повижче церкви при дорозі стоїть кооперативний дім, побудований членами чотири роки тому. Зложений він з двох убікацій: в одній міститься кооперація, а в другій давніше містилася читальня „Просвіти“, а тепер мешкає в ній склепар. Кооперація, одна з найкращих на Лемківщині. Обороти досить гарні, помимо, що під носом є жид Кива, який торгує всім, що попаде. Членів є не ціла сотка. Однак, ще не всі господарі є членами. Не знати чому це приписати, хиба байдужности, бож уділ тільки 5 зол., так що й найбідніший може роздобути таку квоту. Користи натомість великі, як звороти товарів й дивіденди, як рівнож член може скорше кредит дістати до висоти вплаченого уділу. До того ж уділ не пропадає ніколи, а в разі виступлення з членства, можна його кожноразово виповісти й підняти. Кооперація стояла б ще краще, якщо були б відповідно фахові склепарі, а то з браку їх, є недомагання під декотрим зглядом. Злою сторінкою бувших склепарів є головно борги, так між членів понад висоту їх уділу, як — ще гірше — між нечленів і то поважних сум. Добрий склепар, це душа кооперативи, це той живчик, який урухомлює обіг крові в людському організмі. Дальше, обовязком склепаря є звернути увагу, як сходяться хлопці чак пак старші господарі й зачнуть курити, а до того, ще всі сидять в капелюхах як у коршмі, а перед ними образ висить. У культурних людей того не стрінете, щоб у хаті було повно диму, аж лампа гасне, а на головах капелюхи чи там шапки. — Д. б.

Юліан Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Крижівка, українське дочерне село Великої Ростоки, віддалене від парохії 2 км., до Нового Санча 28 км., до Мушини 22 км. („Наш Лемко“, рік вид. IV.).

Криниця, українське село з українською греко-католицькою церквою Господнього Богоявлення, мурованою в 1872 році, віддалене 28 км. від Нового Санча, 8 км. від Мушини; поселене в XIV. сторіччі над річкою Криничанкою. Криниця, положена 600 метрів над рівнем моря, має 14 алькалічно-залізних джерел до пиття й купелів; знаменита підгірська кліматична стація. Водолікувальний фізіотерапевтичний (фізіотерапія) — грецьке слово — наука про лікування фізичними засобами: соняшним світлом (геліотерапія), повітрям (аеротерапія), водою (гідротерапія), та дієтетичний заклад. (Дієтетика — грецьке слово — наука про здорове відживлювання та гігієнічне життя). Лікують: хвороби крові, серця й судин, шлунку й кишок, нирок і сечових доріг, подагру, жіночі хвороби, неврастенію. (Про Криницю буде в окремій книжці п. н. **Сандецька Земля**).

Кунькова, українське дочерне село, віддалене 2 км. від своєї парохії в Ліщинах, з українською греко-католицькою церквою святого Апостола Луки, збудованою в 1868 році. До Устя Руського 6 км., до Горлиць 7 км.

Кукулівка, невеличке сільце коло Динова, між Веселою й Баричем, відоме з судових документів з 1462 року (АГЗ XVI 1885).

Кути, польське село, віддалене 3 км. від Дошниць, коло Змигороду.

Лабова, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1784 році; віддалене 17 км. від Нового Санча; побудоване над потоком Угрин; відоме в XV. сторіччі.

Лабівець, український присілок, віддалений 3 км. від своєї української парохії в Лабовій.

Ленки, село давніше приналежне до парохії в Ріпнику біля Фриштаку в Короснянській Окрузі.

Лелюхів, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1861 році; віддалене 9 км. від Мушини, поселене в XV. сторіччі.

Липинки, польська оселя, віддалена 3 км. від Розділя в Горлицькій Окрузі.

Липна, українське дочерне село парохії Чорне (6 км.), з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці; населення перейшло на православя в часі загально схизматичької суматохи на Лемківщині.

Липовець, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Отця Николая, збудованою в 1640 році (тепер неживана, друга церква побудована в 1931 р.). Це село звалось давніше Липовиця над Більчею, лівою притокою Яселки, відома з судових документів з 1494 року; в часі світової війни спалене (1914—1915 року). В 1929 році населення перейшло на православя.

Либуша, польська оселя в Горличчині (згадана для азбучного порядку).

Лиманова, містечко віддалене 26 км. від Нового Санча.

Лімниця, лічничка місцевість з щавовими, квасними джерелами, розтаборилася на просторі 4 км. у долині потічка Лімничанки; до Північної 2 км.

Лішна, давніше українське село, віддалене від української греко-католицької своєї парохії у Вільхівцях 5 км., до Сянока 8 км. (Гляди: Іван Лішнянський: Про лемківську й бойківську загонову шляхту „Наш Лемко“ ч. 9, 10, 11. Рік 1937).

Ліщини, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Апостола Луки, збудованою в 1835 році, віддалене 15 км. від Горлиць, 6 км. від (пошта) Устя Руського. Давніше Ліщини належали до греко-католицької парохії в Климківці.

Лодина, українське село з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1743 році; відоме з сянницьких судових записків з 1458 р. (АГЗ XI 3447). Гляди: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини. Львів 1937. Лодина приналежна до своєї парохії в Гломчі (2 км.), до Сянока 17 км.

Лосе, українське дочерне село Климківки (3½ км.) в Горлицькій Окрузі, з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1810 році. До Горлиць сколо 20 км.

Лосе, українське дочерне село парохії Нової Веси з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1826 році; віддалене від парохії 2½ км.; поселене в XV. сторіччі.

Лубна, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Онуфрія, збудованою в 1800 році; віддалене 11 км. від Динова. (Шематизм Лемківщини 1936: Грамотою з дня 23. I. 1593 р. перемінила дідичка, Катерина Ваповська греко-католицьку церкву в Лубній на латинський костел, а приходське поле, що становить сьогодні дотацію латинської парохії в Лубній, передала латинському ксьондзові з Ярослава. На місці, де була греко-католицька церква в Лубній стоїть сьогодні латинський костел).

Луг, український присілок, віддалений 1 км. від української греко-католицької парохії в Ждині, в Горличчині.

Лучки (Лончки), польська оселя в Короснянщині.

Любатівка (Бискупичі), як вище, теперішня Ясенка на схід від Дуклі. (Гляди: А. Левицький: Образки з дзеюф Пшемисля).

Любатова, польська оселя в Короснянщині; населення цього села мало обовязок помагати при направі замкових укріплень в Сяноці (1445—1448 pp.) АГЗ XI 2509с.

Лютча, дочерне село української греко-католицької парохії Красної, віддалене 3½ км., коло Стрижева.

Лядин (Ляджин) присілок парохії Вороблику Корол. біля Риманова.

Лясківка, польське село, віддалене 3 км. від парохії в Бахирі (як у Лубній).

Далі буде.

Роман Антонович.

8)

Як говорив Бескид.

(Продовження).

Як вихор стрімголов гнав на долину. Аж дивувались старі смереки, розбуджені з першої дрімоти. Похитували головами й одна одній шептала: ш-ш-ш, буде більший вогонь, ще більший як той у долині... ш-ш-ш пожежа величезна буде... ш-ш-ш... А скрізь малинником плив гамін правдивих казок старих смерек: твердо починається... гостро-о-о...

Перед Юрком щезали перешкоди. Одна по одній. Дужі його груди продирались крізь гущу зелені, а ноги розчавлювали та фвали усе на дорозі. І фузія, перекинута через плече, що раз-у-раз спиралась у помотані біла, теж не могла припинити ні на хвилину його божевільного бігу.

Минув зруб, потім крізь бір ярком і не високий горб, застелений ліщиною й спинився над Яселкою. На хвилину тільки. Кілька ковтків воздуха і вплав пустився до другого берега.

А коли змочений до нитки і змитий потом станув на Сипковому гумні з його твердої душі гірської, вирвався божевільний крик:

— Це ти, гаде!...

Так, Юрко бачив Митра й Митриху на гумні, сповитих мертвим сном, з посинілими у Митра від гніву губами й руїну хутора. Але у тій хвилині не думав про Марьку. Слухав крик наболілої душі бескидських гір, що вже лупав по всім усюдам своєю прозою. Це вже не були пошуми, що пригадували, що треба згаситись. Ані ті, що буйним минулим манили бути готовим. Ні! Це був крик чину. Вже в тій хвилині, бо пізно буде. За багато зла накипіло. Ще більше зло хай зродить почву під ясне завтра!

І Юрко збичований болем душі бескидських гір, стверд і впокоївся. Підійшов до старих Сипків і перехрестившись, заклав їм склисті очі. Потім ступаючи твердо, немов з залізною постановою ділати, пустився крізь обгорілі ворота.

За воротами наступив на щось тверде, що під тягаром його ніг загрузіло. Пристанув і підняв зпід ніг Марьчине намисто. І пригадалась йому Марька...

...Тут борсались... з небогою... подумав. Сховав розчалене намисто за черес шкіряний і пішов далі, певніше вмощений у свою постанову. Стожиною крізь ліс ішов до зиндранівської дороги.

Як доходив уже до шляху, в кущах на право у ліщині почув шелест. Схватив за ніж і сперся раменами до ялиці. А коли втихло, він обережно розгортаючи ліщину, попав на чорну купу. Порушив її ногою і в тій хвилині почув страшний вереск — з переляку... а приглянувшись пізнав... Лейзора з коршми при шляху, що зігнутий у двоє просився:

— Я ніц, пане Цюпа... я бачив усе, що тут сталося... я все розкажу... але сховайте ваш ніж: От голотники з двора з Васьком забили Сипка й Сипчиху, підпалили хутір і з Марькою поїхали у двір до Дуклі. Бігме, що усе це правду...

На Юркові уста сіла глумлива усмішка. — Не хули Бога, Господа Всевишнього. Ти... Іди, на тебе прийде ще черга. Поки, втікай і памятай, щоб словом ти не писнув, що бачив тут мене.

Юрко сподівався, що Марьку повели до двора і приспішивши ходу трохи шляхом і навправці стежками помчав у Зиндранову.

По півночі вже було, як станув у селі. Зайшов до довіреного старого Яцка і там довідався у нього, що ввечером заходили в село хлопці з ватаги Баюса по харч і що Баюс у Вовчій Ямі недалеко таборує. Потім розказав Яцкові, що сталося у Сипків і пішов до Вовчої Ями.

Коли розказував Баюсові про нараду на Церговій і те, що ввечером скоїлось у Сипків і з Марькою, старий Баюс відповів:

— Був у мене в полудне Митро з Сенькової ватаги. Приніс універсали й стрічу назначив у Барвінку на середу з отаманами. Я згідний воювати так, як каже Великий Батько знад Дніпра. Хай доля злучить нас за віру й нарід наш.

— Ви добре розумієте, отамане Баюсе. Лиш спільний труд дасть добрий овоч. Та ще одне я мав би запитати вас — сказав Юрко.

— Ну говори Цюпа.

— Чи смерть оцих двоє невиних душ мала б проминути безслідно? Щоб гайдучня і підлизні, упоені каїним ділом, ще дальше безкарно бушували по наших горах, а ми згинали спину? А каторга в дворі красуні лемківських гір?

— Твоя правда. Про це я не договорив. Досі замучували працею хрещених, відбирали їм їхнє добро, значили нагаями тіло. А вішали й вбивали лицарів гірських, що за правду воювали з панством. Коли ж тепер поспіли наложити погані свої руки на спокійних хуторян, це не повинно пройти плазом. За це їх стріне кара скоріш, як думали б про це й заки ми вже зібрані в спільну громаду цього доконали. Великий жаль мені, що свої уможимо руки в невинну кров. Та Іредів з голодними шлунками, светь поршених в стаді й між своїми е. Але вони зітруться на погній і минуться, як минає земське добро, коли душу кличуть на Божий Суд.

— Кара ця хай буде початком спільної нам роботи — докинув старий Опанас, козак з Січі, що вже від року дорадником у Баюса був.

— Я думаю — сказав Юрко — провчити треба Цілий двір у Дуклі і гайдучню і панство, що безбожно гуляє по наших горах.

— Сьогодні ввечером у дворі в Дуклі забава буде. Пани питимуть і служба менше обережна буде. Їх теж упоять. Пан Ерліхгоф справляє заручини сьогодні. Женитись хоче — додав Опанас.

Обличчя Баюса нахмарилось. Насупив брови і щось важного думав. Потім глянув у бік старого Опанаса й сказав:

— Отамане, дай Цюпі пятьдесят хлопців, хай вдарить ввечером від Рогів на панський двір. Ми з рештою від зиндранівської дороги підійдем і ждатимем, як помочі йому треба буде, щоб легше коні й збрюю з дора взяли було можна. Цього завжди треба.

Потім встав і підійшов до Юрка:

— Ти Цюпо местником будеш за наругу над Сипками, бо близько тут живеш і знаєш кожний віддих тутешніх гір. Помагай тобі Бог у цьому ділі. І відійшов.

Далі буде.

КОРОТКІ ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

В Німеччині заборонили співати протифранцузькі пісні. Заступник Гітлера Гес узасаднював цю заборону тим, що Німеччина не є ворожою, а ворогом є ворожою успосіблена до жадної нації. Одинокий ворог, це комунізм, що його створив жид. — В Америці кажуть, що візита Муссоліні в Берліні має вплинути на ті держави, які прихильно ставляться до політичних устроїв Німеччини й Італії та підкреслити, що вісь Берлін—Рим спрямована передусім проти більшевизму. — Гітлер написав лист до власника впливових часописів в Англії лорда Ротермера. В нім доказує, що для рятунку мира необхідне англійсько-німецьке порозуміння. — Брат японського цесаря кня. Чіхібу приїхав до Німеччини. — Польські часописи переповнені скаргами на німецьку владу в Німеччині й Данцігу, що вона переслідує поляків. — У Владивостокі Совети премадять чимраз більше війська. Там є вже 1000 літаків і 1110 повзів. Все це проти Японії.— Польські часописи нарікають, що литовці переслідують польське шкільництво в Литві. — До Німеччини приїздить 1200 маляр на нюрнберзький зїзд. — В Палестині араби вбили кількох жидів.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/1.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ПОДЯКА

Заморським Братам і Сестрам.

Комітет Опіки над Дитячим Садком при Крузку „Сільського Господаря“ у Вороблику складає оцим прилюдно найщирішу подяку Братам і Сестрам у Чикаго, Ілл., котрі своєю моральною й матеріальною допомогою причинилися до вдержання Дитячого Садка. Садок був гордістю Воробликів, що виховує наших найменших на ідейних та характерних громадян.

Хай голос нашої вдяки дійде оцим шляхом за Океан аж до варстатів і копалень, де працюють

Українська церква на Лемківщині.

За малу річну оплату
забезпечите найкраще своє майно, асекуруючись від огню і крадежі-влому в одинокому українському

Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, ул. Руська ч. 20.

Криос — Княжий Галич, книжочка видана Том „Просвіта“ у Львові. Ціна 30 сот. Зиск з розпродажі призначений на кошти збереження величких княжих пам'яток, розкопаних в Криосі. Ту книжочку можна набути також в Криосі коло розкопок.

Обжники, обрядова картина у двох відслонях. Видання Т-ва „Просвіта“ у Львові. Ціна 30 гр. В книжочці подані ноти обжникових пісень та поучення, як влаштувати патріотичне обжникове свято. При замовленнях поштою треба ще долучити 20 сот. на кошти пересилки.

Лицарство Пресвятої Богородиці, ч. 8. серпень 1937. Р. П. Львів, Сикстуська ч. 48.

Премінчик сонця любови, ч. 8. серпень 1937. Р. П. Щомісячний листок для всіх, хто лиш шукає Божої волі на землі! Ціна 2 сотики. Адреса: Премінчик с. л. Унів п. Перемишляни.

„Наш Приятель“; ч. 171. Ціна 15 гр. Львів Сикстуська 39 а.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

наші рідні Брати, які на потреби Дитячого Садка пожертвували квоту 15 доларів і ще обіцяли допомогти. Засилаємо Вам старолемківське „Боже заплать“.

Комітет Опіки н. Д. С.

Вп. Іван Кузмик і Михайло Барна, оба з Камянки: одержали цілорічну передплату з Америки від Вп. проф. Петра Ікаловича, що в 1928 р. учителював в Абрамовій коло Завадки. Братній привіт.

Вп. Катерина Туляк у Вороблику: одержала 2-річну передплату від своєю мужа Андрія з Канади. Гарзд.

Вп. Др. В. К.—Замойського 1: передплата вирівнана по кінець 1939 року. Щирі братні поздоровлення.

Хв. Чит. „Просвіти“ в Карликові: заплачено по кінець 1937 р. Привіт.

Хв. Чит. „Просвіти“ в Куляшнім: заплачений 1 чвертьрік 1938 р. Привіт.

Хв. Кооп. „Надія“ Синів: заплачено по кінець 1937 р. Гарзд.

Вп. Передплатники в Ростоці В.: часопис посилаємо Вам усім якнайточніше. Реклямуйте, як пропадає, будемо скаржити. Братні привіти.

Не вільно нам забувати,
що всілякі

**ЦУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
Й СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО**

купуємо тільки з правдиво
української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

ЖЕРТВИ

На хрестинах Йосафата Михалюка в Гладішеві добровільна збірка для Р. Ш. зл. 1.40. Спасибіг!

Вп. Лев Кобаний, Лосе: переслав зл. 10.— на пресовий фонд „Нашого Лемка“, як дарунок від Екск. Митрополита у Львові. Якнайщиріше дякуємо.

На хрестинах у Репеді зібрано на Українських Інвалідів зл. 2. Многая літа!

На весіллі Омеляна Дзядика з А. Боднарчуківною в Пельні переведно добровільну збірку, з чого 2 зл. предано до Крузка Р. Ш. в Сяноці, 1.50 зл. місц. Чит. „Просвіти“. Щастя бажаємо Молодим і гаразду збірникам.

На хрестинах у Полонній коло Сянока, в господаря Олекси Левчика зібрано 4.90 зл. на Р. Ш., гроші переслано до Крузка Р. Ш. в Сяноці. Щиро дякуємо.

На весіллі Дмитра Кібзєя з Р. Платошівною зложили гості 1.20 зл. на Р. Ш., гроші переслано до Крузка Р. Ш. в Сяноці. Многих літ усім бажаємо!

Всі беріть собі примір з цих наших свідомих Громадян і складайте добровільні жертви на культурні цілі.

Коли у Вашій хаті хтось курить
то зверніть йому увагу, що кожний
український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної
фабрики „Будучність“
в Тернополі